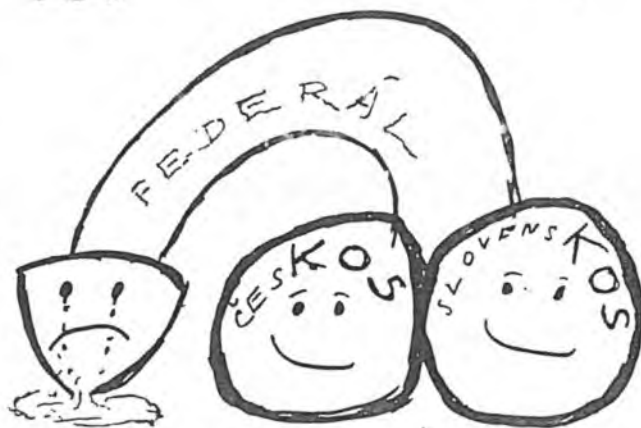
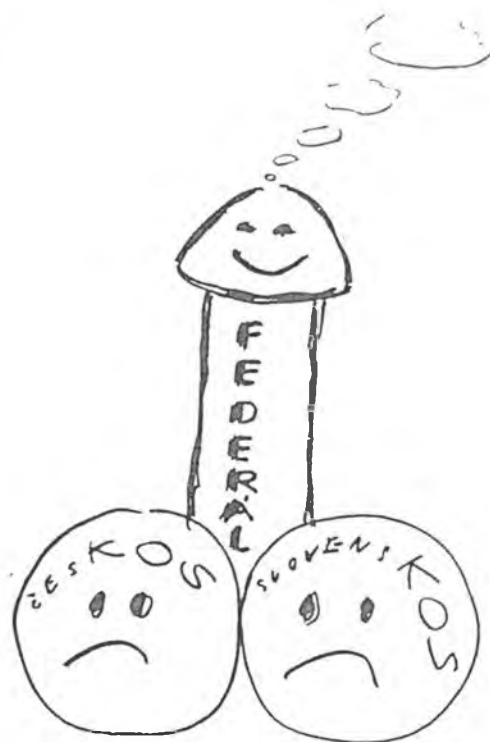

Námět pro první referendum:

T A K nebo T A K ? →

↓
Či ještě jinak? Ve státoprávním uspořádání je u nás velmi mnoho variant. Patrně je to dáno tím, že křižovatka Evropy, jak se někdy také tomuto prostoru říkalo již odpradávně s sebou přinesla tu směsici národů jež v prostoru naší republiky jsou doma. Už sv. Václav nemohouc se dívat z oken svého hradu na trh s otroky převážně naší slovanské provenience, rázně zakročil průlomem do tradice a příkře proti obchodům s otroky zakročil. Nás asi rovněž bude čekat nějaký takový průlom. Buď se zhostíme naší úlohy být srdcem nové Evropy třeba spolkovým uspořádáním našich zemí a nebo bychom se mohli ocitnout v prostoru jehož obyvatelé bude zachranovat zase nějaká silná moskevská paže z imperialistického otroctví. Voláním po jednotě názorů v naší těžké situaci se vrháme do opačného extrému, do jistého despotizmu v demokracii, vlády společenského mínění, která likviduje jakýkoliv odlišný názor. Mínění většiny se v kovém případě stává nástrojem dokonce i fyzické likvidace, lho-
stejno zda je namířeno vpravo nebo v-levo. To co je tu pronásledováno je jinak smýšlející, který vždy bude v menšině a naším úkolem bude ho v tom nenechat samého. V.H.

u v n ě t ě č í s l a :

1. Josef Vojvodík: Minulé bolesti české poezie.
2. Sidonia Dědinová: Interview s býv. mluvčím spolkové vlády Hansem Kleinem, narozeným v Šumperku na Moravě.
3. Ant. J. Záhorský: Bože, c a r a c h r a ň!
4. Josef Volařík: Kresba "Námět pro první referendum".
5. "Sobesedník" č. 15/90: Nemáme u nás jinou cestu?
6. Připravujeme: Václav Hajný - "Oběť panské lásky".

Předpokl. cena: 1,- Kčs   MIČ 47263   Náklad: 50 výtisků

v y c h á z e l o   1 9 7 3 - 1 9 7 5

o b n o v e n o   1 9 8 7   r o č n í k 8 č í s 8

Vydává: Vladimír Hajný
ČSA 34, 787 01 Šumperk

Red. Josef Volařík
reda: Marta Zemanová

Uzávěrka: 16. února 1991

Minulé bolesti české poesie

Josef Vojvodík

V současné době — v souvislosti s nedávnými převratnými změnami ve střední a východní Evropě — se dostává do středu pozornosti západních intelektuálů složitá otázka morálky ve sféře politické i kulturní. Četní filozofičtí publicisté, historikové, sociologové, politologové a teoretikové kultury se dnes zabývají problematikou morální podstaty politiky stejně tak jako autonomií a samozřejmostí uměleckého projevu, morálním významem uměleckého díla, zodpovědností umělce k vlastní tvorbě a podobnými fenomény.

Před nedávnem proběhla ve Frankfurtu mezinárodní konference, jejímž tématem byli intelektuálové, morálka a politika ve střední a východní Evropě. Tyto závažné otázky jsou nyní — po několika desítkách tabuizování — aktualizovány také v Československu. Bude tedy nutné zabývat se rovněž rozporuplnými jevy v české kultuře posledních čtyřiceti let, kterými jsou zpolitizování kultury, korrupce a charakterová deformace tzv. „režimního umělce“, úpadek uměleckého projevu či existence dvojí kultury.

Je zarážející a stěží pochopitelné, že „zrada intelektuálů“, o níž píše ve své stejnojmenné knize francouzský publicista a kulturní historik Julien Benda, se projevila tak drasticky právě v Československu, v zemi s mimořádnou kulturní tradicí. Toto absurdní sebezrazení komentuje výstižně prof. Václav Černý ve svých Pamětech: „Do ovzduší všeobecných nadějí, omamujících se politickými událostmi toho roku (1953) venku i doma, zavanulo z našeho „akademického případu“ (myšleno je zvolení stalinisty a denuncianta Ladislava Štolla 'akademikem' Karlovy university) drobným puchem domácího smetiště a českáčkova frašky. Říkal sis: do poslední vteřiny „svojí“! A stačí-li pak deset příštích let, abychom se ze vši té nekonečné bezcharakternosti a rozkladu umyli? Děle ne deset let to totiž trvat nesmí, jinak jsme vyřízeni už na století. A kdo v dnešním světě řekl na století, řekl možná navždy!“

Bude moci ještě někdo kdy pochopit a vysvětlit nesmyslnost a šilenství té doby s její hysterií a zradami umělců na vlastním díle? Byla to doba naprosté degradace slova na pouhé heslo, doba zabolitizování nicotnosti, doba expanze prázdná. Příkladem v umění je — žel — celá řada. Jako výstraha působí téměř modelový „případ“ básníků Vítězslava Nezvala a Konstantina Biebla, někdejších surrealistů, kteří se dobrovolně vzdali své objevitelské role v české moderní poezii a zabředli do banálního veršotepectví, stavícího se do služeb režimního pseudomění.

Touhy táhnou navečer

Od moří a od jezer

Touhy táhnou oblohou

A měsíc prošel

Třikrát tmou

Touhy táhnou hvězdami

Neznámá

A neznámý

Ach škoda, škoda básníka!

Tyto uhrančivé verše se zoufalým máchovským zvoláním napsal Konstantin Biebl roku 1940. Je do určité míry příznačné, že je — fascinující — zařadil Biebl později do své poslední sbírky Bez obav, zaplavené socialisticko-realistickými častuškami a „prorockými“ veršovánkami, epickými neupřímným optimismem. Sbírkou byla odměněna „státní cenou“. A v listopadu téhož roku — krátce po náhlé smrti Karla Teiga — ukončil Biebl svůj život skokem z okna. Nezval se se svým přítelem „rozloučil“ básní „Kostio, proč's nezdvihl aspoň telefon?“, kterou přineslo — jaký paradox — Rudé právo. „Co záleží na několika kotrmelcích, paradoxech, chybách, nesmyslech?“, píše Ladislav Klíma v předmluvě

ke svému grotesknímu romanu „Utrpení knížete Sternenhocha“ a dodává: „Svět sám je kotrmelce a paradox a chyba a nesmysl.“

A v intencích tohoto extrémního nihilistického postulátu upravuje Nezval pounorový souborný vydání svých básnických sbírek. Provádí v nich škrty, cenzuruje, mnohé básně zcela vyřazuje. Píše nové sbírky: „Zpěv Míru“, „Veliký orloj“, oslavnou ódu „J.V. Stalin“.

Když je v červnu 1950 odsouzen k trestu smrti někdejší přítel Závěš Kalandra, píše Nezval do Rudého práva: „Dezertér a zrádce slyší zvuk svých hran / na úsvitě zítřku buduje se plán (...)“. Do vydání své knihy „Ulice Git le Coeur“, která vyšla roku 1937, napsal Nezval Kalandrovi euforické věnování: „Drahému příteli Závěši Kalandrovi a jeho statečnému boji, který vidí před sebou osvobozeného člověka v osvobozeném světě, soudružsky já, Vítězslav Nezval“. Charakteristický nezvalovský kým. Takových nesmyslností a protimluv bychom našli v jeho jednání i díle mnoho. V jedné básni sbírky „Skleněný havelok“ (z roku 1932) čteme: „at mi někdo recituje celé Fleurs du mal jako Karel Teige / anebo Kaligramy Guillaumea Apollinaira, jehož jméno mne dodnes rozplakává /“. Ve svém projevu na aktivu českých spisovatelů v lednu 1950 však Nezval poznamenává: „ (...) tento Karel Teige ve svých deseti letech četl Charles Baudelaire. Už v tom je nezdravost“.

Vratislav Effenberger dokumentuje Nezvalův umělecký úpadek v pronikavé analýze „Tragédie básníka Vítězslava Nezvala“, která byla publikována v literární revui Orientace roku 1966. Bude nutné zabývat se psychologickou strukturou doby, v níž mohl Nezval psát básně „Kdyby vás nebylo, dělníci“, „Zastaveníčko k 75. narozeninám Zdeňka Nejedlého“ nebo „Za soudružkou Martou Gottwaldovou“. Verše básnické epopeje „Přišli včas“ strašily ještě nedávno ve školních čítankách. Nebyly tak pouze předmětem posměchu školáků; zastíraly také úmyslně Nezvala „Básní noci“, „Zeny v množném čísle“, „Prahy s prsty deště“.

„Jeden svět umírá pod hečkou,

druhý na plesnivou kárku.

Nemocný stížený horečkou

sní banán jako muchomůrku.“

Tyto verše ze „Zpěvu míru“ náležitě spíše do kategorie absurdního humoru svou nechtěnou komikou; i ony tvoří součást Nezvalova úpadku, jeho vlastního sebezrazení a výprodeje. Asi „velká schizofrenie dějin“, o níž píše surrealistický básník Zbyněk Havlíček v básni „Kabinet doktora Caligariho“ (z r. 1951), zosnovala někde v zákulisí zdvořilé doby takové tragédie. Je to vůbec tentýž Nezval, který kdysi napsal:

Bud zdráva imaginace

Jsi Faustův dům

Máš zvláštní schody které se smřlují

a po nich zůstává prázdný otvor

Je v tobě hmoždík s rozličnými prášky

které se vaří v křivulích

A také dalekohled kterým lze spatřiti

budoucnost

Jsou tu též věci pro kratochvíli.

Kovová panna jež kropí lidi vodou

a buceník

Nejedna tvá klika dává ránu
Máš osudný otvor ve stropě
Tvá miska má vžlyčky pro nás
tajemný dukát

Běda studentovi kterému nestařil
Zmizí v propadlšti jak tolik básníků
Kteří se v tobě nevyznali obraznosti
Faustův dome

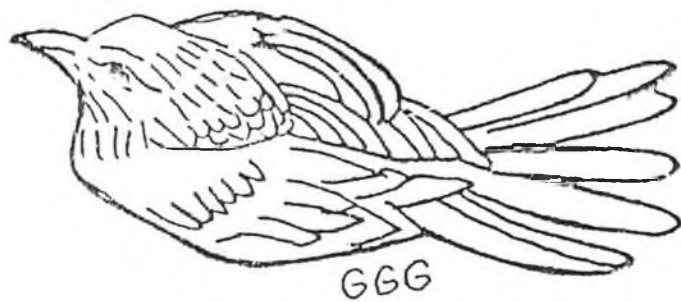
Devastace a úpadek kultury po únoru 1948 neznamenal jen paralelní úpadek někdejších výrazných a svébytných individualit v českém moderním umění; vynesl na vrchol také „talenty“ zcela průměrné i dokonale podprůměrné, umožnil jim etablovat se a užívat všech výhod režimních spisovatelů. Jmen je celá řada: Vlastimil Školoudy, Michal Sedloň, Ivan Skála, Stanislav Neumann, Jiří Friedl, Ilja Bart. Tatáž situace se opakovala i po srpnové okupaci 1968. Tehdy se ke slovu dostávají dobře známí reprezentanti znormalizované literatury: Michal Černík, Petr Skarlant, Karel Sýs, Jiří Žáček, Miroslav Florian, který publikoval již v 50. letech, „vyměšovač hektolitřů citové banality, již poslušná politická ortodoxie pňůjuje koženky, aby v nich po zadku klouzala z plytkého srdce do světa papíru“, jak napsal prof. Černý.

Tito „básníci“, o „jejichž novátorství“ a „originalitě“ svědčí samotné názvy jejich knih: „Vyřezávaný osel“, „Hečká kůže, „Milostná listování“, „Věk náruživosti“ nebo „Ráno moudřejší večera“, měli neomezené publikační možnosti a vydávali — zcela v duchu doby — bezobsažné verše, beroucí dech svou bezduhou prázdnotou, jako např. Karel Sýs.

Pýcha předchází pád
je třeba pospíchat
Bez konce listí padá
na oškubaný záda
Můj bože kam až jsem to klesl
aniž bych hlesl
Bez zásob bez peněz
ulezl jsem do želez
melancholii
kam před smutkem se skrýji
Obnažila se zem
Rok už je přejeden
Vrát se
vše odpuštěno!

Dnes lze tu a tam slyšet jejich připomínky, že jsou ignorováni. Je to údel všech efemérních zjevů. Začínají vznikat soukromá nakladatelství, která budou mít stěží o zájem literaturu tohoto druhu. Nyní rozhodují jiná kritéria. Je zde však něco horšího, než jen konkurence. Čas, který je nakonec tím nejpřísnějším kritériem původnosti, životnosti a síly sdělení uměleckého díla. Příkladem může být dílo mnoha ještě žijících umělců, jejichž tvorba měla upadnout v zapomnění. Vyproštěna ze svých kasemat působí dnes stejně podnětně jako v době svého vzniku. Tak je znovuobjevována poezie básníků-spiritualistů, o níž oficiální literární kritikové a historikové v polovině 70. let psali: „Spiritualistické tendence našly nejpřegnantnější výraz u katolických básníků; jejich tvorba je dnes již odumřelá“. Inovativní význam poezie Jana Zahradníčka, Václava Renče, Josefa Palivce, próz Jakuba Demla, Jana Čepa či Jaroslava Durycha se právě dnes, po dlouhé době zakazování, jeví jako experimentální a mimořádně zajímavý pendant k tzv. „progressivní“ avantgardě.

Stejně tak fascinující jako i znepokojující budou pro čtenáře básnické texty surrealista Zbyňka Havlíčka, Karla Hynka, Vratislava Effenbergera, Stanislava Dvorského, přestože oficiální „Slovník literárních směrů a skupin“ z roku 1983 označil tyto autory jako „básnický naprosto sterilní“. Zde totiž — a pro tu dlouhou dobu umlčenou poezii — platí slova Václava Černého: „Z poezie lze nejlépe přičít, zítřejší podobu svobodného ducha vytušit nejdříve.“

Bože, cara chraň!

Ze Sverdlovska, dřívějšího Jekatěrínburgu, 870 mil na východ od Moskvy, kde byl 17. července 1917 čekisty zavražděn poslední ruský car Mikuláš II. s celou rodinou, přichází skoro neuvěřitelná zpráva, že car je tamním obyvatelstvem pokládán za mučedníka a bude prohlášen za svatého. Nejprve se na místě jejich popravky objevil dřevěný kříž, který byl nahrazen železným. Toto místo se stalo shromaždištěm lidí, znechucených komunistickým režimem, od začátku Gorbačovovy „perestrojky“. Po 72 let sovětská vláda popírala, že poprava carovy rodiny byla nařízena Leninem.

Teď to sovětský tisk přiznal. Po léta byly pochyby, že hlava místního sovětu by vzal na sebe tuto zodpovědnost a nařídil vyvražďení Romanovců. Moskva tvrdila, že poprava byla nutnou, protože byl objeven plán na jejich osvobození. Jisté jest, že těsně před popravou byl oddíl československých legionářů na cestě do Jekatěrínburgu. Když se dozvěděli o krvavém činu, dostali rozkaz se vrátit ke svému pluku.

V létě letošního roku městská rada tohoto města odhlasovala návrh na postavení malé kaple na památku cara a jeho rodiny. Nyní pravoslavný arcibiskup schválil plány na postavení pamětní katedrály.

Patnáctého března r. 1917 se car Mikuláš vzdal svého trůnu následkem Kerenského revoluce. Byli s carevnou, čtyřmi dcerami a carevičem Alexejem zavězeni několik měsíců v Carském Selu. Pak byli převezeni do Tobolska na Sibiř, kde museli ztrávit za těžkých podmínek tuhou sibiřskou zimu. Čekisté vzali celou rodinu do sklepa vily inženýra Mikuláše Ipatjeva, kde je postříleli. Teď Gorbačovova propaganda tvrdí, že carovy dcery měly zašité diamanty ve svých šněrovačkách, takže kulky se od nich odrazily a musily být dobity bajonety! V letech třicátých se v Německu objevila žena, která tvrdila, že jest Anastazii, dcerou carovou. Hollywood o ní natočil krásný film, v němž hlavní roli hrála známá filmová hvězda Ingrid Bergmanová.

Soudím, že teď po rozpadnutí kdysi mocného a obávaného Sovětského svazu historie bude příznivější k caru Mikulášovi. Jest jisté, že se snažil ze všech sil zabránit vypuknutí první světové války v srpnu 1914. Důkazem toho jsou dopisy, které poslal v předvečer války svému bratranci německému císaři Vilémovi a britskému králi Jiřímu V. Bylo tragické, že britský panovník nedodržel slib poslat válečnou loď na záchranu cara a jeho rodiny v případě nebezpečí.

Před první válkou byla řada českých zemědělců usazena na Volyni. Ve velkých městech Petrohradě, Moskvě a Kijevě žila řada českých řemeslníků a živnost-

Ant. J. Záhorský, USA

President Litvy Vitautas Landsbergis a bývalá ministerská předsedkyně Kazimiera Prunskiene, jež zcela nedávno pozdravila setkání signatářů Charty 77, budou naši podporu potřebovat dvojnásob.

Grüne Seite

Manfred Groeteke

Wenn Sie zu den Themen Natur, Umwelt und Ökologie Anregungen haben, schreiben Sie an Manfred Groeteke, Redaktion BUNTE, Arabellastraße 23, 8000 München 81

O tího choroby, - je nejtěžší z tvých ran,
že člověk bolestmi je k sobě připoután
a v potácivých dnech, jež jdou neznámo kam
je sebou obklopen a v sobě strašně sám.

Jiří Wolker

S bolestí v srdci oznamujeme všem příbuzným, přátelům
a známým, že nás navždy opustil náš drahý manžel, tatínek,
dědeček, pradědeček a tchán, pan

Václav HAJNÝ

ŠUMPERK, Čs. armády č. 34

Zemřel po dlouhé nemoci ve čtvrtek dne 31. ledna 1991
ve věku 80 let

Poslední rozloučení s naším drahým zesnulým se koná
VE STŘEDU DNE 6. ÚNORA 1991 VE 14.00 HODIN
v pravoslavném chrámu sv. Barbory v Šumperku

Po smutečních obřadech budou jeho tělesné pozůstatky
uloženy na hřbitově v Šumperku k věčnému odpočinku

Šumperk dne 1. února 1991

Jménem příbuzenstva:

**MANŽELKA EMILIE
DCERA ŽENA S RODINOU
SYN VLADIMÍR S RODINOU**

Odjezd autobusu ve 13.20 hodin z Temenické - konečná, zastávky
u všech zastávek ČSAD v Temenici a následující po lince č. 4
až ke chrámu sv. Barbory.

Toto smuteční oznámení neuveřejňuji z důvodu toho, že se jedná o rana otce,
ale proto, že "Res publica" se chystá uveřejňovat na pokračování jeho divoké
románek z přelomu 20-30.let "O b ě t ě p ě n s k ě l á s k y", který vycházel
již jednou na Volyni.

Собеседник

Пролетарии всех стран, соединитесь!

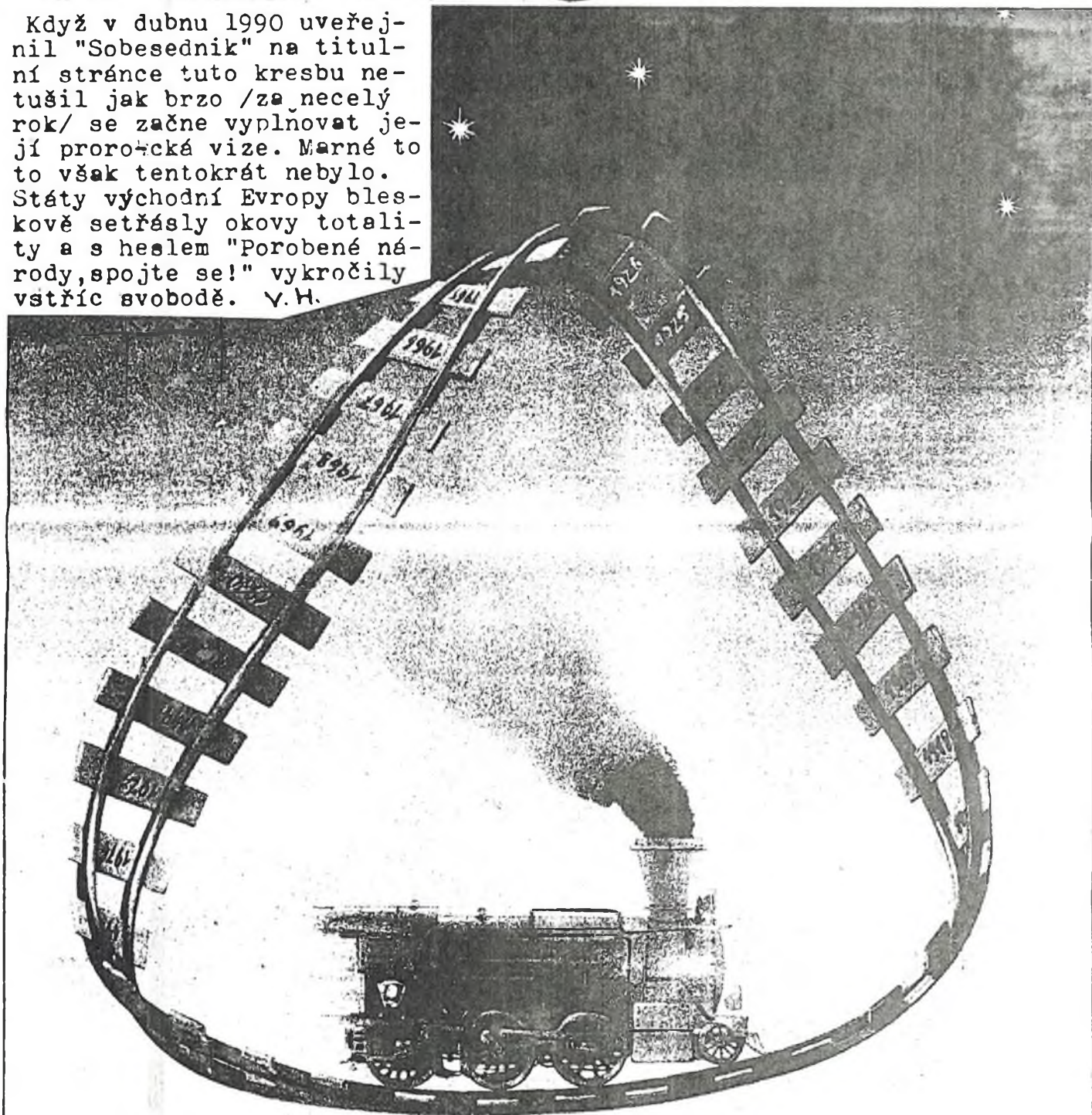
издается
с февраля 1984 года

апрель

ЕЖЕНЕДЕЛЬНОЕ ИЛЛЮСТРИРОВАННОЕ ПРИЛОЖЕНИЕ

К ГАЗЕТЕ КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА

Když v dubnu 1990 uveřejnil "Sobesednik" na titulní stránce tuto kresbu netušil jak brzo /za necelý rok/ se začne vyplňovat její proročká vize. Marné to to však tentokrát nebylo. Státy východní Evropy bleskově setřásly okovy totality a s heslem "Porobené národy, spojte se!" vykročily vstříc svobodě. V.H.

ИНОГО
нет у нас пути?

Interview s býv. mluvčím spolkové vlády

NÁRODNÍ POLITIKA

Hansem Kleinem

Únor 1991

Sidonia Dědinová

Bývalý ministr Hans Klein je poslancem křesťansko-sociální unie CSU za volební obvod Mnichov. Jeho rodištěm je Šumperk na Moravě. Sidonia Dědinová v interview s H. Kleinem navázala na jeden z dřívějších rozhovorů, k němuž došlo ještě před pokojnou revolucí v Československu.

S.D. Pane ministře, před půldruhým rokem jsme hovořili o tom, jak by v Československu mohl probíhat další vývoj, kdyby... Nyní ke změně opravdu došlo. Jak posuzujete vnitřní vývoj teď, po uplynutí jednoho roku?

Klein: Předně, moji sudetoněmečtí krajané, a všichni Němci vůbec, se radují, že se ve středu Evropy, který se nyní jmenuje ČSFR, dokázaly prosadit demokratické síly a postavit do čela státu osobnost velikosti Václava Havla. Duch převratu, který zachvátil také druhou část Německa, souvisí s reformními hnutími v Polsku, Maďarsku a především přirozeně v Sovětském svazu. Bez Gorbáčovy politiky perestrojky by se to vše nebylo mohlo takto odehrát. Dnes ovšem jsou problémy, s nimiž je ČSFR konfrontována, skutečně velké. Na jedné straně má ve srovnání se všemi ostatními zeměmi někdejší sovětské mocenské oblasti — s výjimkou Rumunska, to je zvláštní případ — tu přednost, že je nejnižší zadlužená v tvrdé měně: devizové dluhy ČSFR o něco přesahují 7 miliard dolarů; to je poměrně velmi málo ve srovnání s jinými sousedními státy. Československo má dále výhody jako staré průmyslová země; průmysl však byl ze 40% odkázán na export, z toho opět 60% šlo do zemí RVHP. Nyní se v celé této oblasti mnohé hroutí, odběr i dodávky přestávají fungovat; co může ČSFR nabídnout v objektech a strojích, už není na mezinárodní úrovni.

Dochází tedy k nízké bezvýznamné strukturální krizi, často jsou potíže v zásobování spotřebním zbožím a dochází k procesu jakéhosi vystřízlivění. Staří komunisté a mnohé šovinistické síly působí ovšem i nadále, zčásti jsou dokonce identické, a ztěžují život demokratům. Avšak demokraté sami také ještě nenašli opravdu společnou cestu.

S.D. Zmínil jste se kdysi o tom, že v Československu existuje infrastruktura průmyslu, dopravy, atd., sice zanedbaná, avšak schopná obnovy na moderní úrovni. Jak posuzujete situaci dnes? Bude obnova snadná, anebo k tomu bude zapotřebí velkého úsilí?

Klein: Bude to vyžadovat opravdu velkého vypětí sil, stejně tak jako velmi klidné politické rozvahy, bude nutno nepodléhat extremistickým, štvavým heslům, nedat se zbrkle emocionalizovat, nýbrž pustit se do práce. Průmyslová zkušenost lidí v ČSFR je velká, jejich schopnost používat vědomostí je známá a téměř legendární. Na druhé straně jsou ovšem celá velká část země zničeny.

Životní prostředí je brutálně zničeno krátkozrakou vykořisťovatelskou politi-

kou; mnoho budov, především v sudetských oblastech, bylo ponecháno rozpadu — vesměs objekty, kterých by dnes bylo možno použít. Jistě to tedy nebude snadná cesta. A bude nutné, aby se dosaďadní zaměření na oblast RVHP zčásti přeorientovalo na spolupráci se zeměmi Evropského společenství; nedávno byla uzavřena patřičná smlouva. To však také znamená, že bude zapotřebí vlastní výroby a výrobní metody učinit schopné mezinárodní soutěže — a cesta tímto směrem neprobíhá zcela bezbolestně.

S.D. Máte dojem, že touto cestou je možno dojít daleko bez cizího kapitálu, jak se říká, a jak by to mnozí v Československu rádi uskutečnili?

Klein: Inu, kdo by to tak rád uskutečnil, ať to zkusí. Nikdo se jistě nebude vnučovat. Myslím, že se naopak všechny ostatní státy, od Sovětského svazu přes Polsko a Maďarsko až po někdejší NDR, ze srdce radují, jestliže se u nich západní firmy angažují a přinášejí kapitál. Vždyť ve staré spolkové republice máme nesčetné obrovské firmy, které patří Američanům, Francouzům, Japoncům, Angličanům. Naši lidé v nich vydělávají své peníze, ty firmy poskytují mnohým lidem práci a tytéž firmy zde také platí daně.

Je krátkozraké myslet úzkoprsým, šovinistickým, merkantilistickým způsobem minulého století. Nepomáhá to lidem. To pomáhá jen několika šovinistům, ale ne lidem.

S.D. V souvislosti s evropským vývojem jste ještě před pokojnou revolucí řekl, že bude vše záležet na tom, jaké síly se v Československu v budoucnu prosadí. Které síly jsou podle vašeho pozorování nyní vedoucími?

Klein: Nepochybně jsou dnes vedoucími silami demokraté, kteří přivodili převrat. Jsem pevně přesvědčen, že pokud by se někdo pokusil o návrat k nějakým pseudosocialistickým nebo komunistickým strukturám, pak Československo své těžkosti nezvládne nikdy. Vykročí-li však cestou do Evropy — vždyť Češi, Moraváci, Slovinci vždycky byli jádrem evropských dějin, evropského hospodářského a politického vývoje společně se svými německými, maďarskými, polskými a ruskými sousedy — jestliže se tedy Češi a Slovinci opět přiznají k tomu- to svému dávnému předurčení, a porozumí, že dnes nikdo nemůže existovat sám pro sebe, ani Amerika, ani Němci, ani Japonci, každý je odkázán na každého, každý potřebuje spolupráci s druhými — pak mají Češi a Slovinci před sebou skvělou budoucnost.

S.D. Vy jste, pane ministře, jedním z předních představitelů bavorské křesťan-

sko-sociální unie CSU. Jak si představujete další politiku CSU vůči českým zemím?

Klein: CSU jako bavorská strana, s mnoha sudetoněmeckými členy, vlastně vždy jednala jako strana, usilující o to, navázat se svým bezprostředním sousedem opět rozumné, kooperativní vztahy. Přičemž je CSU zároveň také strana německá, strana evropská, a měla své potíže s dřívějšími pražskými režimy. To jí však nikdy nebránilo, aby pěstovala vztahy mezi lidmi a spatřovala v tom svou funkci jakéhosi mostu.

S.D. Znamená to, že další budování vztahů mezi Čechy a Bavorskem je i v bavorském zájmu?

Klein: Tak tomu jistě bude, a je to zcela zřejmé, začíná to malým pohraničním stykem a skutečností, že existuje řada obcí, které jsou způli zde, způli tam; např. Horní Falcko mělo s Čechy odjakživa společnou historii; konečně i Němci, povolání do země Karlem IV., přicházeli také z bavorsko-franckého prostoru; a samozřejmě jde i o bezprostřední zeměpisné sousedství obou zemí.

S.D. Máte konkrétní představy o tom, co je nyní třeba vybudovat?

Klein: Jistě k prvním věcem patří dopravní infrastruktura, která rozhoduje o tom, zda proudění a výměna lidí a zboží bude probíhat rychle a cenově výhodně. To znamená vystavbu silnic, vystavbu železnic, a zřízení vzdušných cest mezi našimi zeměmi. Na tomto podkladě existuje už řada joint-ventures, tedy společných podniků, v ČSFR existuje nyní asi 300 joint-ventures se zahraničními firmami, z toho je asi 130 německých.

S.D. Co soudíte o nedávném československém parlamentním rozhodnutí, nevracet majetek sudetským Němcům, nýbrž zahrnout jej do masy, která má být vydražena?

Klein: Je těžké, abych se k této otázce nyní závazně vyjadřoval. Věřím, že se mezi sudetskými Němci a Čechy bude muset mnoho hovořit. Věřím, že na obou stranách je mnoho dobré vůle, či přesněji řečeno, že je mnoho lidí dobré vůle na obou stranách; existuje však stále určité povědomí v ČSFR, které dovoluje, aby určité politické skupiny zcela snadno tvrdily, že „Sudetští Němci se vrátí a vezmou vám domy!“ nebo „Chtějí teď 200 miliard dolarů jako odškodné!“ atd., atd. Takže je opět možné postavit strašáka, místo aby se překonávala nedůvěra a budovala spolupráce, lze opět zasevat nedůvěru. To se jistě urovná během určité doby; potom bude možné, aby lidé mluvili rozumně o společné minulosti, o individuální vině, která se nahromadila na té či oné straně. Potom, při budoucích formách spolupráce, bude jednou nutno přejít ke kalkulaci o tom, co kdo zůstalo.

S.D. Pane ministře, děkuji vám za rozhovor.

Malteserkreuz Aquavit

8 BUNTE

Neštěstí je, že Československo nemá dostatek vedoucích kadrů, které by jeho hospodářský vývoj úspěšně řídily. Je je odkázána hlavně na ty, které ho tak úspěšně zřídily!

V. Davydovskij

odpovídá Alžběta Svobodová. Podepsané články nemusí být shodné s názory redakce. Rukopisy se nevracejí. Redakce a administrace: Scharfellerplatz 12, 8000 München 90. Telefon: 089/690 36 88